

Ἀνατρέφω ταχέως, κάμνω νὰ αὐξηθῇ τι ταχέως: Ἄσμ.
Μά 'τον ἀγάθι δροσερό κ' ἐγοργανάθρεψέ με.

γοργανασταίνω Κρήτ.(Κίσ.) — Κ. Παλαμ., Περάσμ.
καὶ χαιρετ., 168 — Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργὰ καὶ τοῦ ρ. ἀνασταίνω.

Ἀνασταίνω, ἀνατρέφω ταχέως ἐνθ' ἄν.: Γοργανάστησε
τὰ κοπέλιμα τση, τὰ σπούδαξε καὶ τὰ καλοπάδρεψε Κρήτ.
(Κίσ.) || Ποίημ.

Τοῦ Βιργιλίου τὰ κρίνα τὰ γοργανασταίνεις
Κ. Παλαμ., ἐνθ' ἄν.

γοργαῖνα ἡ, Πόντ. (Οἶν.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Εἶδος μικροῦ πτηνοῦ.

γοργᾶτος ἐπίθ. Ρόδ. γοργᾶδος Κεφαλλ. Θηλ. γοργάδα
Ἰθάκ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργός καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-ᾱτος, παρὰ τὴν ὀπ. καὶ -ᾱδος.

Ὁ ταχύς, βιαστικός ἐνθ' ἄν.: Μᾶς ἦρθε γοργᾶδος
Κεφαλλ. || Ἄσμ.

Χίλια φλουρκιά τοῦ χάρισε καὶ ἄλλο γοργᾶτο,
π' ὥστε νὰ πῇ «φίνουμε 'γριά,» παίρνει σαράντα μίλια
Ρόδ.

Ἀπὸ τετράκορφο βουνὸ γοργάδα κατεβαίνει,
γοργάδα καὶ νοικοκυρὰ καὶ πολυπικραμένη
(ἐκ μοιρολ.) Ἰθάκ. β) Ταχύς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἐργασίας,
πρὸ κομμένο Κεφαλλ.: Παροιμ.

Πότ' ἡ νύφη μας γοργάδα; | — Τὸ Σαββάτο τοῦ Λαζάρου
(εἰρων. ἐπὶ ὀκνηροῦ)

γοργί τό, ἐνιαχ. γοργί Ἰμβρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργός.

Ζύμη διὰ τῆς ὁποίας παρασκευάζεται τὸ λεγόμενον αὐτό-
ζυμον ἐνθ' ἄν.

γοργο- κοιν.

Θέμα τοῦ ἐπιθ. γοργός.

Συντίθεται ὡς ἄ' συνθετ. πρὸς δήλωσιν πράξεως ταχείας
ἢ κατὰ πυκνὰ χρονικά διαστήματα γινομένης: (α) Οὐσιαστι-
κῶν, ὡς γοργανάσα, γοργοβάδισμα, γοργοθάλασσα, γοργο-
θανατιά, γοργοκίνημα, γοργοπέραςμα κ.τ.τ. (β) Ἐπιθέτων,
ὡς γοργοβλάσταρος, γοργόβλεπος, γοργόβραστος, γοργο-
γεμᾶτος, γοργογόνατος, γοργοκίνητος, γοργοπέραςτος, γορ-
γοπόδαρος, γοργόφτερος κ.τ.τ. (γ) Ρημάτων, ὡς γοργανα-
σαίνω, γοργοβαδίζω, γοργοβασιλεύω, γοργοβράζω, γορ-
γογεμίζω, γοργογερνῶ, γοργογκρεμίζω, γοργογυρίζω, γορ-
γοδιαβαίνω, γοργομεγαλώνω, γοργοπεθαίνω, γοργοπερνῶ,
γοργοποδίζω κ.τ.τ.

γοργοανασαίνω Ν. Ἔστ. 19 (1936), 42.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργὰ καὶ τοῦ ρ. ἀνασαίνω.

Ἀναπνέω, ἀνασαίνω ταχέως: Γοργοανασαίνοντας
μὲ τὸ πλατὺ σὰν πηγὰδι στόμα τῆς, κρυβότανε 'ς τὴν κα-
λέβα ἡ Ντάνκα.

γοργοβάδισμα τό, Δ. Σάρρ., Σοφοκλ. Ἀντιγ., στ.
1064-1065.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργός καὶ τοῦ οὐσ. βάδισμα.

Ἡ ταχεῖα βάδισις, πορεία, τὸ γοργὸν βάδισμα:

Μάθε λοιπὸν πὼς δὲ θὰ ἰδῇς πολλὰς φορὰς
τὸ κυκλικὸ τοῦ ἡλίου γοργοβάδισμα.

γοργοβασιλεύω Δ. Κρήτ. (Πλάκ. κ.ά.) γοργοβασι-
λεύγω Κρήτ. (Νεάπ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργὰ καὶ τοῦ ρ. βασιλεύω.

Ἐπὶ τοῦ ἡλίου, βασιλεύω, δύνω ταχέως, γρήγορα ἐνθ' ἄν.:
Ἐτοιμάζεστε νὰ ξεκινήσωμε, γιατί γοργοβασιλεύγει ὁ ἥλιος
Κρήτ. (Νεάπ.) || Ἄσμ.

Ἦλιε γοργοβασίλεψε κ' ἡ μάνα σου ποθαίνει
Κρήτ. (Πλάκ.)

γοργοβλάσταρος ἐπίθ. Ι. Ζερβ., Ἰλ. Ζ 139 — Λεξ.
Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργός καὶ τοῦ οὐσ. βλάσταρος.

Ὁ ταχέως ἀναπτύσσων βλαστὸς ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Τὰ φύλλα, ἄλλα ὁ ἄνεμος χαμοσκορπίζει
κι ἄλλα ἡ γοργοβλάσταρη δεντροκοπιὰ φυτρώνει
Ι. Ζερβ., ἐνθ' ἄν.

γοργόβλεπος ἐπίθ. Ι. Ζερβ., Τραγ. καλ. καιρ. — Λεξ.
Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργὰ καὶ τοῦ ρ. βλέπω. Ἡ λ. καὶ
εἰς χειρόγρ. τοῦ Διγεν. Ἀκρίτ. τοῦ ἔτ. 1632 (Λαογρ. 9
(1926), 352,19).

Ὁ βλέπων ταχέως, γρήγορα, ὁ ἔχων εὐστροφον τὸ
βλέμμα ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Καὶ ἡ θλίψη μας γοργόβλεπη μέσ' 'ς τ' ἄπειρο ματιὰ
Ι. Ζερβ., ἐνθ' ἄν. Ἡ σημ. καὶ εἰς χειρόγρ. τοῦ Διγεν. Ἀκρί-
τα τοῦ ἔτ. 1632, ἐνθ' ἄν.

γοργοβράζω ἐνιαχ. γοργοβράζου Θάσ. Μακεδ. (Θεσ-
σαλον.) Λέσβ. γοινογυβάζου Σαμοθρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργὰ καὶ τοῦ ρ. βράζω.

Ταχέως καὶ ἐπομένως κακῶς βράζω ἐνθ' ἄν.: Νὰ γοινο-
γυβάσσουμε' τοῦ κριγιάς Σαμοθρ.

γοργόβραστος ἐπίθ. ἐνιαχ. γοινογυβάστους Θάσ.
Λέσβ. Μακεδ. γοινογυβάστους Σαμοθρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργὰ καὶ τοῦ ἐπιθ. βραστός.

1) Ὁ ταχέως ἐβρασμένος ἐνθ' ἄν.: Κριγιάς γοινογυβά-
στους Σαμοθρ. 2) Ὁ ἐσπευσμένος, ἐπομένως κακῶς ἐβρα-
σμένος ἐνθ' ἄν.

γοργογεμᾶτος ἐπίθ. Κρήτ. (Ἡράκλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργὰ καὶ τοῦ ἐπιθ. γεμᾶτος.

Ὁ σχεδόν, περίπου, ὁ μὴ πλήρως γεμᾶτος: Γοργογεμᾶτο
'ναι τὸ σταμνί.

γοργογεμίζω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργὰ καὶ τοῦ ρ. γεμίζω.

Πληρῶ, γεμίζω ταχέως.

γοργογερνῶ Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργὰ καὶ τοῦ ρ. γερνῶ.

Γηράσκω, γερνῶ ταχέως: Ἄσμ.

Ἐτσὰ δὰ τὸ λαλῶ κ' ἐγὼ κι ὅπου πὸ βγάλη ἡ βράση,
γιατὶ θωρῶ τὴ νιότη μου καὶ δὰ γοργογεράση
(δὰ = θὰ) Συνών. ἀγορρογερνῶ.

γοργογιάνης ὁ, Ἀντίπαξ. Ἡπ. (Μαργαρ.) Θράκ. (Αἶν.)
Κεφαλλ. Κρήτ. (Ἀρχάν. κ.ά.) Μέγαρ. Παξ. Πελοπ. (Κάμ-
πος Λακων.) — Κ. Ζαβίρ., Βοταν., 461 Μ. Στεφανίδ., Λεξι-
κογρ. Ἀρχ. 6 (1923), 220 Χελδρ. - Μηλιαρ., Δημ. ὄνομ.
φυτ., 139 — Λεξ. Βλαστ. 461 καὶ 477 γοινογυιάνης Ἀντί-

παξ. Εὔβ. (Γαλτσ.) Κέρκ. (Αὐχίον. Καρουσ. Κασσιόπ. Περούλ. Σιν.) Λευκ. Παξ. *γοργογιάννης* Κέρκ. (Ἀργυρᾶδ.) Λευκ. Παξ. — Α. Βαλαωρ., Ἔργ., 3.265 — Π. Γενναδ., Λεξικ. φυτολογ., 232 Μ. Στεφανίδ., Λεξικογρ. Ἀρχ. 6 (1923), 220 κ.ά. — Λεξ. Βερ. 134 *γοργογιάνης* Σάμ. (Μυτιλην.) Στερελλ. (Βαρετάδ. Σπάρτ.) *γοργόγιανος*, Μ. Στεφανίδ., ἐνθ' ἄν., σ. 232 *γοργογιάνος* Στερελλ. (Ἀράχ.) *γοργογιάνους* Στερελλ. (Αἰτωλ.) *ἀργουγιάνης* Θεσσ. (Κακοπλεύρ.) *ἀργουγιάνης* Μακεδ. (Γήλοφ. Δασοχώρ. Κατάκαλ. κ.ά.) *βορβουγιάνης* Σάμ. (Κουμαδαρ.) θηλ. *γοργογιάνη* Κέρκ. *γοργογιάνη* Στερελλ. (Σιβ.) *γοργόγιαννη* Π. Γεννάδ. Λεξικ. Φυτολ. 213 — Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Πρω. Δημητρ. *γοργογιάνη* Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. οὐδ. *γοργογιάνη* Ἡπ. (Μαργαρ.) Ζάκ. Κέρκ. Κρήτ. — Χελδρ.-Μηλιαρ., Δημ. ὄνομ. φυτ. 63, 67, 68, 69 — Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημητρ. *γοργογιάνη* Κέρκ. (Αὐχίον. Καρουσ. Περούλ. Ραχτ.) *γοργόγιανος* Λεξ. Βλαστ. 449 *γοργογιάνης* Σάμ. *γοργιάνη* Πελοπν. (Κλειτορ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. *γοργά* καὶ τοῦ ρ. *γιάινω*.

1) Εἶδη ἀγρίων θαμνωδῶν φυτῶν τῆς οἰκογενείας τῶν Χειλανθῶν (Labiatae): α) Ἐλελίσφακον τὸ ἱεροβότανον (*Salvia verbenaca*) πολλαχ. Συνών. *ἀγριοβασίλικος* 2β, *βουτυρόχορτο*. β) Ἐλελίσφακον τὸ ἐρυθρανθές (*Salvia sclarea*) Κέρκ. (Αὐχίον. Καρουσ. Κασσιόπ. Περούλ. Ραχτ. Ρόδ. Σιν. κ.ά.) — Π. Γενναδ., Λεξικ. Φυτολογ., 300. Συνών. *ἀγριοβασίλικος* 2, *ἀιγιάνη* ης. γ) Ἐλελίσφακον τὸ ὀσμινον (*Salvia horminum*) Ἐρεικ. Κέρκ. Μαθράκ. Ὁθων. Παξ. κ.ά. — Χελδρ.-Μηλιαρ., Δημ. ὄνομ. φυτ., 69. Συνών. *καυλόχορτο*, *σαρκοθρόφι*. δ) Ἐλελίσφακον τὸ φαρμακευτικόν (*Salvia officinalis*) Π. Γενναδ., Λεξικ. Φυτολογ., 300 Χελδρ.-Μηλιαρ., Δημ. ὄνομ. φυτ., 69 — Λεξ. Βλαστ. 477. Συνών. *ἀλίσφακιά* 3, *κυννομαλιά*, *μηλασφάκι*, *μηλοσφακιά*, *νεροφασκούδι*, *φασκομηλιά*. ε) Ἐλελίσφακον τὸ τενόρειον (*Salvia tenorii*) Μέγαρ. Στερελλ. (Δεσφ.) Σάμ. (Κουμαδαρ.) κ.ά. στ) Φλομὶς ἡ θαμνώδης (*Phlomis fruticosa*) Λεξ. Βλαστ., 461. Συνών. *ἀγκαθαθιά*, *γαϊδοουραφάνα*, *γαϊδοουρόσφακα*, *παπουδιά*, *παπουλιά*, *σφάκα*, *σφακοθρόφι*. ζ) Τεύκριον ἡ χαμαΐδρυς (*Teucrium chamaedrys*) Ἀντίπαξ. Παξ. Στερελλ. (Βαρετάδ. Σπάρτ.) κ.ά. η) Τεύκριον το ξανθόν (*Teucrium flavum*) Πελοπν. (Κλειτορ.) κ.ά. Συνών. *γαρδελόχορτο*, *δοντοχόρτι*, *λιβανόχορτο*, *μοσκοχόρταρο*, *μεταξόκλαδο*, *νταναβία*. 2) Εἶδη ποωδῶν φυτῶν τῆς οἰκογενείας τῶν Τραχυφυλλιδῶν (Borraginaceae): α) Ἀγχουσα ἡ φαρμακευτικὴ (*Anchusa officinalis*) Μακεδ. (Γήλοφ. Δασοχώρ. Κατάκαλ. Τριχοκκ. Τριφύλλ. κ.ά.) Σάμ. (Μυτιλην.) Στερελλ. (Σπάρτ.) Συνών. *ἀγγουρίτσα*, *βοιδόγλωσσα* 2α, *φοῦρνελας*. β) Κυνόγλωσσον τὸ γραπτὸν (*Cynoglossum pictum*) Ἡπ. (Αὐλότοπ. Μαργαρ. Πάργ. κ.ά.) Θεσσ. (Κακοπλεύρ. Μαυρέλ. Φωτειν. κ.ά.) Κέρκ. (Ἀργυρᾶδ. Κάβ. Κασσιόπ. Σιν. Σπαρτερ. κ.ά.) — Π. Γενναδ., Λεξικ. Φυτολογ., 583 Χελδρ.-Μηλιαρ., Δημ. ὄνομ. φυτ., 63 — Λεξ. Βερ. 134 Βλαστ. 449. Συνών. *σαρκοθρόφι*, *σκαυλόγλωσσο*. 3) Τὸ βαθύριζον φυτὸν Βερονίκη ἡ σταχυανθής (*Veronica spicata*) τῆς οἰκογ. τῶν Γρομφαδιδῶν ἢ Χοιραδιδῶν (*Scrofulariaceae*) Κέρκ. κ.ά. 4) Μέλαινα ἡ πρασίνη κιμωλία, γράφουσα λευκά, πιθαν. ὁ μόροχθος ἡ λευκογραφὶς τῶν ἀρχαίων, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπεδίδοντο ἐπουλωτικαὶ ἰδιότητες Στερελλ. (Αἰτωλ.) — Μ. Στεφανίδ., Λεξικογρ. Ἀρχ. 6 (1923), 232. 5) Χῶμα φαί-

χρουν Στερελλ. (Ἀράχ.) Συνών. *ἀλεπογῆ*, *ἀλεπόχωμα*.

γοργογνέθω ἐνιαχ. *γοργονέθω* Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. *γοργά* καὶ τοῦ ρ. *γνέθω*.

Ταχέως νήθω, *κλώθω* ἐνθ' ἄν.: Γνωμ. Ἀργοστοίβαζε καὶ *γοργογνέθε* Πελοπν. (Λακων.)

γοργογόνατος ἐπίθ. Κάρπ. Κρήτ.—Μ. Φιλήντ., Θρῦλ., 58 — Λεξ. Βλαστ. Πρω. Δημητρ. *γοργογόνατος* Κάρπ. Κάσ. Τῆλ. *γοργόνατος* Μ. Φιλήντ., Γραμματ., 89 Γλωσσογν., 2.145 *γοργογότατος* Λέσβ. *γοργοότατος* Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γοργός* καὶ τοῦ οὐσ. *γόνατος*. Διὰ τὸν τύπ. *γοργόνατος* βλ. Μ. Φιλήντ., Γλωσσογν., 2.145.

Μόνον εἰς ἄσμ., ὁ ταχὺς τοὺς πόδας ἐνθ' ἄν.:

Μαῦρε μου *γοργογόνατε* καὶ ἀνεμοκυκλοπόδη, πολλὰς φορὰς μὲ γλύτωσες ἀπὸ βαρεῖς φουρτοῦνες (μαῦρος= ὁ μέλας ἵππος, ἀνεμοκυκλοπόδης= ταχύπους) Κρήτ.

Μαῦρε μου *γοργογόνατε* καὶ ἀνεμοκυκλοπόδη, ἴσως καὶ τὴν βεράσουμε ἐτούτη τὴν φουρτοῦνα αὐτόθι.

Μαῦρο μου *γοργογόνατο*, ἀνεμοποδαρᾶτο, πού ῥχεις κοδὰ τὰ γόνατα, τὴν γεφαλὴν ῥσια-κάτω αὐτόθι. || Ποίημα.

Γιὰ ἰδὲς τὸν παλλήκαρο, τί λεβεντιά, τί νιάτα, πᾶνον σὲ *γοργογόνατο*, σὲ φτεροπόδη μαῦρο! Μ. Φιλήντ., Θρῦλ., ἐνθ' ἄν. Συνών. *ἀλαφροπάτης* 2, *ἀλαφροπόδαρος*, *ἀνάφτερος*, *ἀνεμοκυκλοπόδης*, *ἀνεμοσουριασμένος* (βλ. εἰς λ. *ἀνεμοσουριάζω*), *ἀνοιχτοπάτης*, *ἄξιος* 4, *γοργοπόδαρος*, *γοργοπόδης*, *γρήγορος*, *σαῖνι*, *σβέλτος*, *φτεροπόδαρος*, *φτεροπόδης*, ἀντίθ. *ἀγάλῃος*, *ἄναργος*, *ἀράθυμος* 1, *ἀργητός* Α 1β, *ἄργιρος*, *ἀργοκίνητος*, *ἀργοπερπάτητος*, *ἀργοπόρευτος*, *ἀργοπορινός*, *ἀργοποριστής*, *ἀργόπορος*, *ἀργός* Α2, *ἀργοσάλευτος*, *ἀργόσης*, *ἀργοστόλιστος* 2, *ἀργόσυρτος*, *ἀργοχέρης*, *ὀκνογάιδουρος*, *ὀκνός*.

γοργογουργυρίζω ἐνιαχ. Μετοχ. *γοργογουργυρῶ* ρισμένος Ρόδ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. *γοργά* καὶ τοῦ ρ. *γοργυρίζω*.

Στενοχωροῦμαι, ταράσσομαι ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Ἐξύπησε ὁ πατέρας του *γοργογουργυρῶ* ρισμένος Ρόδ.

γοργογρήγορος ἐπίθ. ἐνιαχ. *γοργογλήγορος* Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῶν ἐπιθ. *γοργός* καὶ *γρήγορος*.

Μόνον εἰς ἄσμ., ὁ λίαν ταχύς:

Ποιός ἔχει πόδια νὰ σταθῇ καὶ μάτια νὰ τηράξῃ καὶ χέρια *γοργογλήγορα* τὰ στέφανα ν' ἀλλάξῃ (Πελοπν. (Μάν.)

γοργογυρεύω Κ. Παλαμ., Ὑμν. Ἀθην.², 69.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. *γοργά* καὶ τοῦ ρ. *γυρεύω*.

Ζητῶ ταχέως, μετὰ σπουδῆς, *γρήγορα*: Ποίημα.

